

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

Mihail Bulgakov

Zojkin stan

Komad u četiri čina

Preveo Milan Čolić

LICA

ZOJA DENISOVNA PELC, zakupac stana i vlasnik radionice

MANJUŠKA, sobarica

PORTUPEJA, ANISIM ZOTIKOVIČ, predsednik kućnog saveta

AMETISTOV, ALEKSANDAR TARASOVIČ, Zojkin rođak

OBOLJANJINOV, PAVEL FJODOROVIČ, grof

GUSAN, BORIS SEMJONOVIČ, komercijalni direktor

HANDAZALIN i HERUVIM, Kinezi

KROJAČICA

PRVA DAMA

DRUGA DAMA

TREĆA DAMA

ŠVALJA

ALA VADIMOVNA

MARIJA NIKIFOROVNA

LIZA

MADAM IVANOVA

PRVI NEZNANAC

DRUGI NEZNANAC

TREĆI NEZNANAC

MRTVO TELO

ROBER

PRVI ČIN

Vide se predsoblje, salon i spavaća soba u Zojkinom stanu. U prozorima majski zalazak sunca. S druge strane prozora dvorište ogromne zgrade svira i tutnji kao jeziva muzička kutija. Gramofon peva. "Na zemlji je sav rod ljudski!..." Neko viče. "Kupujemo primuse...", drugi. "Oštrimo noževe, makaze!...", treći: "Opravljamo samovare!...", gramofon: "Poštuje jedan idol sveti!" Povremena buka tramvaja. Retki zvuci automobilskih sirena. Pakleni koncert. On se malo smiruje i harmonika svira veselu polku.

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

ZOJA (presvlačeći se kraj ormara sa ogledalom, pevuši istu polku) Krenimo, krenimo, anđele mili... Papirić imam!... Dobila sam ga... Papirić imam!

MANJUŠKA (iznenadno se pojavljujući) Zoja Denisovna! Portupeja se uvukao kod nas!

ZOJA (šapatom) Oteraj ga, oteraj! Reci mu da nisam kod kuće!

MANJUŠKA: Prokletnik, kroz sporedan ulaz je...

ZOJA: Izbaci ga! Izbaci! Reci da sam otišla. (Krije se u ormaru)

PORTUPEJA (iznenada upada) Zoja Denisovna, da li ste kod kuće?

MANJUŠKA: Nije ovde, rekla sam vam. I kako vi to, družo Portupeja, pravo u spavaću sobu jedne dame!

PORTUPEJA: Sovjetske vlasti nisu predvidele spavaće sobe. Možda bi i ti odvojeću spavaću sobu? Kada će se vratiti?

MANJUŠKA: A otkud ja znam? Meni se ne ispoveda.

PORTUPEJA: Sigurno je otrčala svom momku?

MANJUŠKA: Kako ste samo nevaspitani, družo Portupeja, o kome to vi govorite?

PORTUPEJA: Nemoj, Marija, da se prenemažeš! Vaši poslovi su nam dobro poznati. Kućnom savetu je jasno sve kao na dlanu. Kućni savet je oko koje nikad ne drema. Jednim okom spavamo, drugim sve vidimo. Zato i jesmo tu.

MANJUŠKA: Bilo bi najbolje da odete odavde, Anisime Zotikoviču, da se ne uvlačite u spavaću sobu.

PORTUPEJA: Zar ne vidiš da nosim tašnu? S kim to razgovaraš? Znači da svuda mogu ući. Ja sam zvanično lice, neprikosnovenno. (Pokuša da zagrlji Manjušku)

MANJUŠKA: E pa reći ću ja onda vašoj supruzi i ona će vaše zvanično lice krvavo da izgrebe!

PORTUPEJA: Ali stani, ludo!

ZOJA (iz ormara) Portupeja, vi ste svinja!

MANJUŠKA: Ah! (Pobegne)

ZOJA (izašavši iz ormara) Nema šta, odličan predsednik kućnog saveta! Baš dobar!

PORTUPEJA: Mislio sam da odista niste ovde. Zašto ona laže? I što ste vi, Zoja Denisovna, lukavi...

ZOJA: A što ste vi, Portupeja, ološ! Kao prvo, govorite gadosti. Šta to znači - momak? Vi to o Pavlu Fjodoroviču?

PORTUPEJA: Ja sam prost čovek. Na univerzitetu nisam bio.

ZOJA: Šteta. Kao drugo, ja nisam odevena, a vi ste se ukipili u spavaćoj sobi. A kao treće, nisam kod kuće.

PORTUPEJA: Kako niste? To je odista čudno.

ZOJA: Ukratko - zašto sam vam potrebna? Ponovo hoćete nekoga da mi ubacite u stan?

PORTUPEJA: Samo se po sebi razume. Vi ste sami, a imate šest soba.

ZOJA: Kako to sama, a Manjuška?

PORTUPEJA: Manjuška je - posluga, ona uz kuhinju ima šesnaest aršina.

ZOJA: Manjuška!

MANJUŠKA (pojavljuje se) Šta je bilo, Zoja Denisovna?

ZOJA: Ko si ti?

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

MANJUŠKA: Vaša rođaka, Zoja Denisovna.

PORTUPEJA: Kako ti to oslovljavaš Zoju Denisovnu?

MANJUŠKA: Ma tant.

PORTUPEJA: O, gadna devojko!

ZOJA: Možeš da ideš, Manjuška. (Manjuška otperja)

PORTUPEJA: Ovako se to, Zoja Denisovna, ne može. Stalno nešto izvrđavate! Manjuška - rođaka!... Ako vam je ona rođaka, onda sam ja tetka!

ZOJA: Portupeja, vi ste običan grubijan!

PORTUPEJA: Prva soba je takođe prazna!

ZOJA: Izvinite, ali on je na službenom putu.

PORTUPEJA: Šta to pričate, Zoja Denisovna! Pa on uopšte nije u Moskvi! Da budemo objektivni, on vam je doturio papirić iz porcelan-trusta i kidnuo iz Moskve. Mitska ličnost. A meni je zbog vas zbor stanara priredio takve ovacije da sam jedva noge uspeo da izvučem.

ZOJA: Šta hoće ta banda?

PORTUPEJA: O kome vi to tako?

ZOJA: O tom vašem zboru stanara.

PORTUPEJA: Znaite, Zoja Denisovna, da je neko drugi na mome mestu...

ZOJA: U tome i jeste stvar što ste vi na svome mestu, a ne neko drugi.

PORTUPEJA: Odlučeno je da vam se neko ubaci. a polovina urla da bi vas trebalo potpuno odavde najuriti!

ZOJA: Najuriti? (Pokazuje mu šipak)

PORTUPEJA: Kako to da shvatim?

ZOJA: Shvatite kao šipak!

PORTUPEJA: Dobro! Crkao da bog da ovde gde sam, ako vam još koliko sutra nekog radnika ne ubacim! Videćemo kako ćete i kome ćete šipak da pokazujete! Izvinite, molim. (Pođe)

ZOJA: Portupeja, dajte mi potvrdu. Zašto je to ovde u kući stambenog odeljenja mesje Gusan Teretni u mezaninu zauzeo osam soba?

PORTUPEJA: Izvinite, ali Gusan je stan zakupio po ugovoru. On će nam grejati celu kuću.

ZOJA: Izvinite za neskromno pitanje: koliko vam je on lično dao da otmete stan od Firsova.

PORTUPEJA: Zoja Denisovna, malo lakše - jer ja sam odgovorno lice!

ZOJA: U unutrašnjem džepu vašeg prsluka je novac. Serija VM, prvi broj je 425900, proverite.

PORTUPEJA (otkopčava sako, izvlači novac, zapanjen)

ZOTA: Hop, hop!

PORTUPEJA: Vi ste, Zoja Denisovna, povezani sa nečistom silom, odavno sam to već zapazio. (Pauza)

ZOJA: Dakle, znači - Manjuška i mitsku ličnost odbraniti.

PORTUPEJA: Verujte mi, Zoja Denisovna, Manjušku ne mogu! Cela kuća zna da je ona posluga!

ZOJA: Pa, dobro, verujem. Jednog čoveka ću primmiti.

PORTUPEJA: A one druge sobe, šta ćemo sa njima?

ZOJA: Drž'te ovo!

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

PORTUPEJA: (čita) Ovim se dozvoljava građanki Pelc da otvori uzornu krojačku radionicu i školu... Ohoho!... za šivenje odeće ženama radnika i službenika... dopunska kvadratura... boga mu jokinog! Ovu ispravu vam je Gusan dobavio, jel'te?

ZOJA: Zar je to važno? Pa, eto, poštovani družo, kopiju ove stvarčice dajte vašim banditima, i razume se, mene nema!

PORTUPEJA: Pa, razume se, sa ovakvim papirom se stvari pojednostavljaju!

ZOJA: Uzgred budi rečeno, kod Mjura sam danas dobila kao kusur novčanicu od pedeset rubalja, a ispostavilo se da je falsifikovana. Pogledajte, vi ste stručnjak za novčanice.

PORTUPEJA: Ah, jezik! (Razgleda novčanicu) Ispravna.

ZOJA: A ja kažem da je lažna. Uzmite i bacite je!

PORTUPEJA: Dobro, bacićemo je.

ZOJA: Dakle, dragoviću moj, napred marš! Moram da se obučem.

PORTUPEJA (kreće) Samo vi još koliko danas odlučite koga ćete da primite, navratću kasnije.

ZOJA: Dobro.

(Negde počinje da svira klavir i glas peva: "Ne pevaj lepotice preda mnom pesme Gruzije tužne...")

PORTUPEJA (zaustavivši se kraj vrata, tupim i tužnim glasom) Kako to sad ispada - Gusan daje novac, a brojeve beleži?

ZOJA: Nego šta ste mislili? (Portupeja odlazi kroz trpezariju i hodnik, a u istom trenutku se pojavi Obonjanjinov. Izgleda užasno)

OBOLJANJINOV: Zojka, mogu li? (Bača šešir i štap)

ZOJA: Pavlik! Razume se da možeš. Šta je, Pavlik, opet?

OBOLJANJINOV: Ne mogu da se borim protiv samoga sebe... Kod Kineza pošaljite... Kod Kineza, molim vas...

ZOJA: Dobro, dobro... (Viče) Manjuška! (Manjuška se pojavi) Pavlu Fjodoroviču nije dobro, otrči odmah do Kineza! (Mrak. Zojkin stan nestaje. Pojavi se odvratna suterenska prostorija, osvetljena petrolejkom. Veš okačen š konopcu. Handzalin nad upaljenom špiritusnom lampom. Pred njim - Heruvim)

HANDZALIN: Ti valalica sineska, bandita! Posuđe si usrao, gde si nestao? Saso da ti veruje, i so?

HERUVIM: Malomalo, mli! I sama jesi bandita!

HANDZALIN: Gubi se odma' iz veselaja, ti lopuza!

HERUVIM: Sta? Sta? Teras jadan Sinez? Sta? Mene usrali Cesucu na Svetnom bulevalu, sosain mi oduzela bandita, malamala mene ubila, vidi. (Pokazuje ožiljak) Ja tebe ladio, a ti moja telas. Sta jede jadan Sines u Moskva? Los dug. Ubiti tebe mala jeste.

HANDZALIN: Ti ako ubijati mene bude, tebe komunista polisija uzeti. Bolje biti pliznati sve.

HERUVIM: Sta? Pomosnik telas? Na vlatima ja se obesiti!

HANDZALIN: Ti budeš dalja klasti?

HERUVIM: Ne! Ne!

HANDZALIN: Ti kazi: tako meni boga!

HERUVIM: Tako meni boga.

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

HANDZALIN: Ti kazes: tako meni boga, jos!

HERUVIM: Tako meni boga, tako meni boga, gospoda!

HANDZALIN: Navlasi halat, budes laditi!

HERUVIM: Gladan jesam, dva dana jeo nisam, daj hlebesa!

HANDZALIN: Ti izeti hlebesa vleca iz. (Kucanje na vratima) Ko, ko, ko to jeste?

MANJUŠKA (iza vrata) Otvaraj, Handzaline, naši smo.

HANDZALIN: Aa, Manuska! (Otvora vrata)

MANJUŠKA (uđe) Zašto se zaključavaš? I to mi je neki vešeraj, ne možeš da se nakucaš na vratima!

HANDZALIN: O, Manuska, zdlavo, zdlavo!

MANJUŠKA: Dakle, Handzaline, idemo našima. Oboljanjinov se opet razboleo.

HANDZALIN: Moja ne moze sada ide, ja tebi dati lek jeste.

MANJUŠKA: Ne, ne, moraš sam da pođeš, pred njima da sve rastvoriš, jer inače kažu da ti suviše razblažuješ.

HERUVIM: Sta? Molfijem? (Handzalin govori nešto na kineskom. Heruvim mu isto tako odgovara)

HANDZALIN: Manuska, on poći jeste, on usiniti sto tleba.

MANJUŠKA: A ume li to on?

HANDZALIN: Umeti, ne bojati se jeste ti. (Izvlači iz kuta kutiju, daje je Heruvimu, nešto mu govori na kineskom)

HERUVIM: Sto ti mene usiti. Idemo devojso!

HANDZALIN (Heruvimu) Ti sebe dobro ponasati, pet rubala doneti. Paziti ti.

MANJUŠKA: Zašto ga grdiš? On je miran, kao pravi heruvim!

HAIDZALIN: Joj, heluvimcic, bandit!

MANJUŠKA: Hajde, do viđenja, Hazoline!

HANDZALIN: Dovidzena Manuska! A kada se ti udati za mene budes?

MANJUŠKA: Iš! Pa zar sam ti se obećala?

HANDZALIN: A, Manuska! A ko je gsvolio?

MANJUŠKA: Ruku poljubi dami, a u usta se ne uvlači! Idemo! (Manjuška odlazi sa Heruvimom)

HANDZALIN: Dobra devojsa, Manuska. Ususna devojsa Manuska! (Počinje nešto tužno da pevuši, na kineskom. Lampa se gasi, a isto tako i špiritusna lampa. Mrak. Vešernice nestaje. Pojavi se spavaća soba, trpezarija i hodnik Zojkinog stana. U spavaćoj sobi Oboljanjinov, Heruvim i Zoja. Oboljanjinov zakopčava manžetu, popravlja rukav, živnuo je)

OBOLJANJINOV: Koliko ti treba dati, ljubazni Kinezu?

HERUVIM: Sedam lubala.

ZOJA: Zašto sedam, a ne pet? Razbojnici!

OBOLJANJINOV: Neka, Zoja, neka! On je pristojan Kinez! (Lupka se po džepovima)

ZOJA: Ja ću platiti, Pavlik, čekajte! (Daje novac Heruvimu)

HERUVIM: Hvala...

OBOLJANJINOV: Obratite pažnju, Zoja, kako se on smeška! Pravi Heruvim! Talentovani Kinez...

HERUVIM: Talenat malamala... (Intimno) Hoces svaki dan ja dolaziti? Ti

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

Handzalini nista ne govoli... sve imamo - molfijumi, alsohol... Hoces lepo cltati budemo. (Otkriva grudi, pokazuje tetovažu - drakon postaje jeziv i strašan)

OBOLJANJINOV: Zapanjujuće! Zojka, pogledajte samo!

ZOJA: Kakav užas! To si sam radio?

HERUVIM: Sama. U Sanhaju ladio.

OBOLJANJINOV: Slušaj, moj Heruvime, možeš li da dolaziš kod nas svaki dan? Nisam zdrav, treba morfijumom da se lečim. Ti da pripremaš rastvor, šta veliš?

HERUVIM: Moze!

ZOJA: Opreznije, Pavlik, to može da bude i nekakva skitnica!

OBOLJANJINOV: Šta vam je, nije!... Na licu mu stoji da je dobar čovek iz Kine. Ti nisi član partije, reci mi, Kinezu?

HERUVIM: Moja ves pele.

ZOJA: Veš? Dođi za jedan sat, dogovoriću se sa tobom, ti ćeš da peglaš za moju radionicu.

HERUVIM: Doblo...

ZOJA: Manjuška, isprati Kineza!

MANJUŠKA (pojavi se) Izvolite! (Odlazi sa Heruvimom u predsoblje.

Oboljanjinov otvara šalone u spavaćoj sobi i vidi se veče nad Moskvom. Prve svetiljke. Šum i buka postaju malo prigušeniji. Glas počinje: "Podsećaju me oni..." i nestaje)

HERUVIM (u predsoblju) Dovidzena, Manuska, za jedan sat ja doci opet. Ja, Manuska, svaki dan dolaziti jesam, ja Obolanu sluziti posnem.

MANJUŠKA: Kakvu to služba?

HERUVIM: Lek ja donositi budem jesam njemu. Polubi mene, Manuska!

MANJUŠKA: Moći će nekako i bez toga, izvolite... (Otvora vrata)

HERUVIM (tajanstveno) Kada bogat budem, ti mene polubiti budes? Lep, bogat...

MANJUŠKA: Idi, s milim bogom... (Heruvim odlazi)

MANJUŠKA: Baš je originalan.

OBOLJANJINOV (kraj prozora u spavaćoj sobi) "Podsećaju me oni..."

ZOJA: Pavlik, dobila sam potvrdu. (Pauza) Grofe, zašto ne odgovarate dami?

OBOLJANJINOV: Izvinite, zamislio sam se nešto. Molim vas, ne nazivajte me grofom.

ZOJA: Zašto to?

OBOLJANJINOV: Danas je dolazio tamo nekakav u lovačkim čizmama, i kaže mi: "Vi ste bivši grof..."

ZOJA: Pa?

OBOLJANJINOV: Bacio sam opušak na pod... krenem k vama, tramvajem se vozim pored zoološkog vrta i vidim natpis - prikazuje se bivša kokoška... Pitam čuvara - šta je ona sada? A on mi odgovara: sada je ona pevac. Ništa ne shvatam...

ZOJA: Ah, Pavlik, Pavlik... (Pauza) Pa, Pavlik, odgovorite mi već jednom, pristajete li (šapatom) da radimo?

OBOLJANJINOV: Sad mi je sve svejedno... pristajem. Ne mogu više da gledam bivše kokoške! Napolje odavde, po bilo koju cenu!

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

ZOJA: Ah, da! Vi se ovde topite! Odvešću vas u Pariz! Do Božića ćemo imati milion franaka, garantujem vam to.

OBOLJANJINOV: Ali kako će nam poći za rukom da se izvučemo?

ZOJA: Gusan će nam pomoći.

OBOLJANJINOV: Bivši gusan... Čini mi se da je svemoguć! Žedan sam, Zoja. Da nemats slučajno piva?

ZOJA: Manjuška! (Manjuška se pojavi)

ZOJA: Idi, kupi pivo!

MANJUŠKA: Odmah ću doneti. (Odleti u trpezariju, odatle u predsoblje, tamo prebacuje maramu preko ramena i izlazi zaboravivši da zatvori za sobom vrata)

OBOLJANJINOV: Odjednom sam se uplašio. Ne bojite se da će vas uhvatiti?

ZOJA: Radićemo pametno, neće nas otkriti. Hajdemote, Pavlik, kod mitske ličnosti, ne želim ovde otvoreno da razgovaram. (Zoja odlazi sa

Oboljanjinovom kroz trpezariju i zatvara vrata za sobom. Iza vrata nejasno se čuju glasovi Oboljanjinova i Zoje. Negde u dvorištu glup i visok glas počinje da peva. "Veče je bilo, zvezde su sjale. Napolju mraz je pucao. Išao sam ulicom...")

AMETISTOV (ulazi u predsoblje) Malecna! (Tužno) Pomodreo sam i sav drhtim! (Ostavlja blatom isprskan kofer na pod, osvrće se. Na njemu pocepane čakšire, umašćen mundir, šapka na glavi, nekakav medaljon na grudima) Fuj, đavo te odneo, da bog da! Preći sa Kurske železničke stanice četiri vrste s koferom i to je nešto, dozvolite da vam kažem! Sada bi trebalo popiti malo piva! Eh, sudbo moja gorka, ponovo si me odvukla na četvrti sprat! Šta ćeš ovde sada da mi daš? (Baca pogled u kuhinju kroz vrata) Ej, drugovi, ima li koga ovde? Je li Zoja Denisovna kod kuće? Hm... (Baci pogled u trpezariju, čuje glasove Zoje i Oboljanjinova, prikrada se bliže, prisluškuje) Ono, tačno sam na vreme stigao.

MANJUŠKA (ulazi u hodnik s flašama piva) Gospode bože moj! Pa ja to vrata nisam zatvorila! (Ametistov se vraća u hodnik) Šta je to? Šta hoćete?

AMETISTOV: Pardon, pardon! Ne uzbuđujte se, drugarice! Pivo! Tačno na vreme. Od Kurske železničke stanice sanjam o pivu!

MANJUŠKA: Koga tražite?

AMETISTOV: Zoju Denisovnu. A s kim imam čast da razgovaram?

MANJUŠKA: Ja sam rođaka Zoje Denisovne.

AMETISTOV: Drago mi je! I to odista izuzetno! Nisam ni sanjao o tome da Zoječka ima tako zgodnu rođaku. Ja sam rođak Zoje Denisovne. (Ljubi Manjuški ruku)

MANJUŠKA (zapanjivši se) Zoja Denisovna! Zoja Denisovna!

AMETISTOV (trči za Manjuškom u trpezariju sa koferom. Na povik Manjuške u trpezariju ulaze Zoja i Oboljanjinov) Draga moja rođako. Že vu sali.

ZOJA (skamenila se)

AMETISTOV: Upoznajte me, draga rođako, sa građaninom...

ZOJA: To si ti... ti... ti... Pavele Fjodoroviču, ovo je moj rođak Ametistov...

AMETISTOV: Pardon, pardon... (Oboljanjinovu) Putinkovski, vanpartijac, bivši plemić.

OBOLJANJINOV (zapanjeno) Drago mi je...

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

AMETISTOV: Rođako, dozvolite da vas zamolim za dve reči a par!

ZOJA: Pavlik, izvinite, treba da razmenim nekoliko reči sa Aleksandrom Tarasovičem...

AMETISTOV: Pardon, pardon, sa Vasilijem Ivanovičem... Prošlo je tako malo vremena, a vi ste već uspeli da zaboravite i moje ime, draga moja rođako! Gorko mi je da to čujem, odista!

OBOLJANJINOV: Izvolite, samo izvolite... (Ode. Manjuška ode. Pauza)

ZOJA: Streljali su te u Bakuu?

AMETISTOV: Pardon, pardon, pa šta onda? Ako su me streljali u Bakuu, znači li to da ni u Moskvu ne mogu da dođem? Mene su greškom streljali, potpuno sam bio nevin...

ZOJA: U glavi je počelo da mi se vrti.

AMETISTOV: Od radosti?

ZOJA: Ništa ne shvatam...

AMETISTOV: Pa, prirodno, obuhvatila me majska amnestija... Uzgred budi rečeno, kakva ti je to rođaka?

ZOJA: Kakva rođaka! To je moja sobarica, Manjuška.

AMETISTOV: Tako, tako, shvatam, da očuvaš stan. (Jetko) Manjuška!

(Manjuška dolazi sva izgubljena) Dragaa moja. Donesi mi piva, umirem od žeđi! Kakva si ti rođaka, vrag da te nosi! (Zapanjena, Manjuška ode) A ja sam joj ruku poljubio! Kakva sramota!

ZOJA: Gde ćeš da odsedneš? Imaj na umu da u Moskvi vlada stambena kriza.

AMETISTOV: Znam. Prirodno, kod tebe.

ZOJA: A ako ti kažem da ne mogu da te primim?

AMETISTOV: Tako, znači? Postaješ bezobrazna! Pa dobro, budi i takva! Teraš brata od ujaka, koji je pešice stigao sa Kurske železničke stanice? Siroče? Teraj, teraj! Pa ništa, otići ću... (Uzima kofer) Čak ni pivo neću da popijem... Samo ćete zažaliti zbog ovoga, draga rođako...

ZOJA: A, hoćeš da me uplašiš? Ne, to neće proći!

AMETISTOV: Zašto da te plašim? Ja sam pristojan čovek, pravi džentlmen (šapatom) i neka ja ne budem koji sam ako ovog časa ne odem u GPU i ne obavestim o tome kakvu ćeš radionicu da smestiš u svome stanu. Ja sam, draga moja Zoja Denisovna, sve čuo! (Kreće)

ZOJA: Stani! Kako si to ušao, a da nisi ni zvonio?

AMETISTOV: Do đavola sve te uver... nisam te čak ni poljubio, draga moja kuzino!

ZOJA (odgurne ga) Sudbino. to si ti! (Manjuška uđe, unese flašu piva i čašu) Manjuška, ti vrata nisi zatvorila? Ah, Ma? njuška!... Ništa. Idi, izvini se Pavlu Fjodoroviču... (Manjuška ode)

AMETISTOV (pije pivo) U, kako je dobro! Moskva ima prvoklasno pivo! Stan si sačuvala, kao što vidim, sila si, Zojka!

ZOJA: Sudbina!... Prema svemu, moraću da nosim svoj krst!

AMETISTOV: Želiš da se uvredim i odem?

ZOJA: Ne! Šta hoćeš, kao prvo?

AMETISTOV: Kao prvo - pantalone.

ZOJA: Zar je moguće da pantalona nemaš? A kofer?

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

AMETISTOV: U koferu je šest špilova karata i knjiga "Postoje li čuda?". Neka je hvala tim čudima. Da nije bilo njih, crkao bih od gladi! Zar je to šala, putničkoteretnim vozom od Bakua do Moskve!... Shvataš li, uzeo sam u Bakuu, u kulturnom odeljku, za dugo sećanje sto brošura "Postoje li čuda?" i prodavao sam ih po jednu rublju u vozu... Postoje čuda, Zoja, ja sam ovde!... Odista divno pivo! Drugovi, kupite brošuru!

ZOJA: A karte su obeležene?

AMETISTOV: Za koga me vi to, madam, smatrate?

ZOJA: Okani se toga, Ametistove! Gde si bio svih ovih sedam godina?

AMETISTOV: Eh, rođako... Devetnaeste godine sam u Černjigovu bio šef Odeljenja za umetnost... (Zoja počinje da se previja od smeha) Došli su beli... Meni, znači, crni dali novac za evakuaciju u Moskvu, a ja se evakuišem kod belih u Rostov i stupim kod njih u službu... Od belih dobijem za evakuaciju i - odem kod crvenih, počnem da radim kao rukovodilac agitacione grupe. Crveni mi dali novac za evakuaciju, a ja otišao kod belih na Krim, tamo sam, jednostavno, radio kao upravnik restorana u Sevastopolju... naletim na jedno društvo, uzmu mi za jednu noć pedeset hiljadarki na ajncu...

ZOJA: Tebi? E, znači da su bili zaista izuzetni stručnjaci!

AMETISTOV: Tamni Arapi, kažem ti, tamni!... A onda jasno, posle belih - crveni, i počnem da gnjuram i da se snalazim u sovjetskom društvu. U Stavropolju - u vatrogasnoj brigadi, u Voronježu sam rukovodio - odeljenjem za snabdevanje... Na kraju sam se uverio da nemam nikakvog talenta za sticanje karijere i odlučio sam da krenem partijskom linijom. Daj, pomislio sam, da taj birokratizam uništim, te razne staževe. I, tako, preminuo u mojoj sobi prijatelj moj, Čemodanov Karl Petrovič, svetla ličnost, partijac...

ZOJA: U Voronježu?

AMETISTOV: Ma ne, to je već bilo u Odesi. Pomislio sam: kakva šteta za partiju? Jedan umro, a drugi odmah na njegovo mesto stupa u partijske redove. Pustio sam suzu nad pokojnikom, uzeo njegovu partijsku knjižicu - i pravo u Baku. Mislio sam - mesto je tiho, mirno, šmendefer može da krene. Dolazim, tako i tako - ja sam Čemodanov. I, znači, otvaraju se vrata, i prijatelj Čemodanov - šest... tablo! On devetku, a ja - boju... Ja ka prozoru, a prozori na prvom spratu...

ZOJA: Odlično, odista!

AMETISTOV: Ne, nisam imao sreće, ma šta rekla! Na sudu sam rekao poslednju reč, verovala ili ne, nisu samo intelektualci - profesori, već su čak i čuvari plakali! Eto, streljali me... Ali, šta da se radi? Treba krenuti u Moskvu. Eh, Zojka, oguglala si ti u svome stanu! Odvojila si se! Odvojila se od masa!

ZOJA: Hajde, dobro. Da li si sve čuo?

AMETISTOV: Imao sam sreće, Zoječka!

ZOJA: Ostaviću te ovde.

AMETISTOV: Zoječka!

ZOJA: Ćuti. Dobićeš mesto šefa radionice, ali pazi, Ametistove, ako načiniš neki trik, sve ću rizikovati, ali ću ti smrsiti konce! Čuvaj se, Ametistove, suviše si o sebi ispričao!

AMETISTOV. Znači, tužnu pripovest lualice poverio sam zmiji? Mon dje!

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

ZOJA: Zaveži, budalo! Gde je ogrlica koju si pred sam odlazak uzeo da prodaš?

AMETISTOV: Orglica? Stani, stani... Ona, sa sitnim brilijantima?

ZOJA: E, jesi ordinarna stoka...

AMETISTOV: Mersi, madam! Jeste li videli kako Zojka dočekuje rođake?

ZOJA: Imaš li isprave?

AMETISTOV: Isprava imam pun džep, pitanje je samo Karl Čemodanov - o tome ne možemo ni da govorimo koja je isprava najsvežija... (Izvlači iz džepa papiriće) Siguradze Antoi... ne, ne valja.

ZOJA: To je užas, na časnu reč. Pa ti si Putnjikovski!

AMETISTOV: Ne, Zoječka, nisam ništa pobrkao. Putnjikovski u Moskvi - to u potpunosti otpada. Najbolje će biti da upotrebim svoje pravo prezime. Nadam se da su ga za ovih sedam godina u Moskvi već potpuno zaboravili. Drži, upiši i prijavi onda Ametistova! Stani, tu sam, što se tiče vojske, na želucu imao čir... (Izvlači potvrdu)

ZOJA (izvlači iz ormara fantastične pantalone) Oblači pantalone.

AMETISTOV: Bog neka blagoslovi tvoje dobro srce! Sestrice, okreni se!

ZOJA: Mnogo si mi pa potreban! Potrudi se da pantalone vratiš, to su pantalone Pavla Fjodoroviča.

AMETISTOV: Morganatski suprug?

ZOJA: Ponašaj se prema njemu učtivo, to je moj suprug!

AMETISTOV: Kako se preziva?

ZOJA: Oboljanjinov.

AMETISTOV: Grof? E!... Čestitam, sestrice! Uostalom, sigurno mu ništa nije ostalo. Sudeći po fizionomiji, kontrarevolucionar... (Izlazi iza paravana, divi se pantalonama koje je navukao) Odista humane pantalone. U takvim pantalonama se odmah osećaš na platformi...

ZOJA: Sam se izvlači što se tiče prezimena... dovodiš me u odvratnu situaciju. Pavlik! (Uđe Oboljanjinov)

ZOJA: Izvinite, Pavlik, imali smo poslovni razgovor.

AMETISTOV: Zaneli smo se uspomenama iz detinjstva... jer, Zojka i ja smo zajedno odrasli. Maločas sam plakao... pogledajte pantalone... pardon, pardon, pokrali me usput... maznuli mi u Taganrogu drugi kofer, prava groteska! Nadam se da nećeti imati ništa protiv? Među plemstvom ne bi trebalo...

OBOLJANJINOV: Izvolite, izvolite samo, drago mi je odista...

ZOJA, Dakle, Pavlik, Aleksandar Tarasovič će kod nas raditi kao administrator. Nemate ništa protiv toga?

OBOLJANJINOV: Molim vas, drago mi je... ako vi preporučujete Vasilija Ivanoviča...

AMETISTOV: Pardon, pardon, Aleksandra Tarasoviča... Čudite se? To je moje pozorišno ime, na pozornici sam - Vasilij Ivanovič Putnjikovski, a u životu - Aleksandar Tarasovič Ametistov. Poznata porodica, mnogi njeni predstavnici su streljani od strane boljševika... to je više nego roman! Cmizdrićete kad vam budem pričao...

OBOLJANJINOV: Drago mi je. Odakle ste izvoleli stići?

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

AMETISTOV: Ja? Odakle sam stigao? Pitate me? Iz Saratova sam doputovao, u ovom slučaju. To je pravi roman, ridaćete...

OBOLJANJINOV: Vi ste vanpartijac, dozvolite da vas upitam?

AMETISTOV: Kel kestjon! Šta vam je?

OBOLJANJINOV: A na grudima vam je bio... onako... uostalom, to mi se možda samo učinilo.

AMETISTOV: A ne, ne, to je za putovanje. Znae, u vozu mnogo pomaže, kartu preko reda da čovek dobije, jedno, drugo...

MANJUŠKA (pojavivši se) Stigao je Portupeja.

ZOJA: Pozovi ga ovamo. (Ametistovu) Imaj na umu - predsednik kućnog saveta.

PORTUPEJA: Dobar dan, Zoja Denisovna, dobar dan, građanine Oboljanjinove. Onda, šta ste odlučili, Zoja Denisovna?

ZOJA: Da, evo isprava. Upišite Aleksandra Tarasoviča Ametistova, samo što je doputovao. On će biti šef radionice.

PORTUPEJA: Aha, da služi, mislite?

AMETISTOV: Tako, tako, kako da ne... Hoćete li čašu piva, poštovani družee?

PORTUPEJA: Mersi. Neću da odbijem. Vručina je, a sad su svi na nogama...

AMETISTOV: Da, vreme je odista užasno, kako se to kaže. Ogromna vam je kuća, dragi moj družee... odista ogromna!...

PORTUPEJA: Bolje i da ne govorimo, pravo mučenje! A što se tiče vojne obaveze, imate čir?

AMETISTOV: Baš tako. (Pružaa potvrdu) Vi ste partijac, družee?

PORTUPEJA: Ja sam pristalica.

AMETISTOV: A, drago mi je! (Stavlja značku) A ja sam bivši član partije. (Tiho Oboljanjinovu) Devan le žan... lukavstvo...

PORTUPEJA: A zašto više niste?

AMETISTOV: Sitne frakcionaške nesloge... Ne slažem se sa mnogim stvarima... Bacim pogled oko sebe, vidim da nije u redu! Tada sam direktno rekao pravo u oči...

PORTUPEJA: Pravo u oči?

AMETISTOV: A šta bih mogao da izgubim, osim lanaca? Jedno vreme sam igrao izuzetno važnu ulogu... Ne, rekao sam, to nije ono pravo! Skrenuli smo - to je kao prvo. Izgubili smo čistoću linije - kao dva. Izgubili smo zavete! A, tako, kažu? Pa mi ćemo tebe... Žustar narod! U vaše zdravlje!

OBOLJANJINOV: Genijalan je, kunem se!

ZOJA (tiho) Pravi gad! Ali dosta politike! Kao što vidite, družee Portupeja, od sutra počinjem da radim.

AMETISTOV: Dakle, počinjemo! Za uspeh radionice i za zdravlje upravitelja Zoje Denisovne, drugarice Pelc! Ura! (Pije pivo) A sad za zdravlje našeg poštovanja dostojnog predsednika kućnog saveta i pristalice... (tiho) Kako se zove?

ZOJA (tiho) Anisim Zotikovič Portupeja.

AMETISTOV: Tako i kažem: Anisima Zotikoviča Portupeja! Ura! (U dvorištu počne da drnda klavir, deca počinju da pevaju "Mnogaja ljeta...") Potpuno tačno! Mnogaja ljeta! Mnogaja ljeta!

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

(Zavesa)

DRUGI ČIN

Trpezarija u Zojkinom stanu pretvorena u radionicu. Lutke kartonskih lica, gomile tkanina. Švalja šije na mašini, krojačica sa centimetrom oko vrata. Tri dame.

PRVA DAMA: Ah, ne, draga moja!... Čitav nabor treba izvući, izvući, jer se inače dobija utisak kao da nemam dva rebra! Tako vam boga, izvadite, izvadite!...

KROJAČICA: Dobro...

DRUGA DAMA (toroče trećoj) I zamislite samo, kaže. pre svega, madam, vi morate da se ošišate. Tog istog trenutka sam, razume se, odjurila na Kuznjecki, Žanu, ošišala se, jurim k njoj, ona navlači na mene spartri i, zamisli samo, fizionomija mi istog časa postaje nalik na lonac!

TREĆA DAMA: Hihih.

DRUGA DAMA: Ah, draga moja, vama je to smešno!

PRVA DAMA: Skut, draga moja, skut!

KROJAČICA: Nemojte, madam...

DRUGA DAMA: I kakve li samo drskosti! Kaže da je to zbog toga što kao imam široke jagodice!

(Čuje se zvono)

AMETISTOV (utrčava) Pardon, pardon, ja ništa ne gledam...

DRUGA DAMA: Mesje Ametistov, šta kažete, da li ja imam široke jagodice?

AMETISTOV: Vi? Keske vu dit, madam? Vi uopšte nemate jagodice. (Nestaje)

PRVA DAMA: Ko je to?

KROJAČICA: Glavni administrator škole.

PRVA DAMA: Posao je široko postavljen.

AMETISTOV (vraćajući se) Pardon, pardon, ne gledam ništa... Vaš mantil je očaravajući!

DRUGA DAMA: Kako to očaravajući! Zar mi je takva pozadina?

AMETISTOV: Potpuno pravilna, pozadina na svome mestu, madam. (Zvono. U stranu) Ah, crkao da bog da! Pardon, Pardon! (Odleti)

PRVA DAMA (skida mantil) Pa onda, za petak?

KROJAČICA: Nemoguće, madam. Varvara Nikolajevna meće uspeti da dovrši.

PRVA DAMA: O, to je užasno! A za subotu?

KROJAČICA: Za sredu, madam.

PRVA DAMA: Do viđenja. (Ode. Švalja pruža zavežljaj drugoj dami)

DRUGA DAMA: Zahvaljujem.

AMETISTOV (uleti) Orekoar, madam! (Zvono. U stranu) Pa šta je sad ovo? Pardon, pardon... (Odleti. Druga dama ode)

ŠVALJA (zamotava svežanj u papir, pruža trećoj dami) Evo, izvolite vašu pelerinu.

TREĆA DAMA: Mersi. (Ode)

KROJAČICA (izmučena, seda) Uf...

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

AMETISTOV: Dakle, drage drugarice, zatvarajte radnju! Dosta! (Švalja i krojačica se spremaju da pođu) Odmaražite se, drage drugarice, saglasno zakonu o radu... Otidite na Vrapčija brda, tamo je sad zlatna jesen, lišće...
ŠVALJA: Kakvo lišće, Aleksandre Tarasoviču!... Samo da stignem do kreveta!
AMETISTOV: Ah, kako vas samo dobro razumem! I sam maštam samo o jednom - da što pre legnem! Pročitaću nešto pred spavanje iz istorije materijalističke filosofije i zaspacu! Ne spremajte, drugarice! Drugarica Manjuša će sve to urediti. (Švalja i krojačica odu) Izmučile me, prokletnice! Pred očima mi sve same zadnjice i raznorazne trake! (Izvlači iz ormara flašu konjaka i čašicu, pije) Fuj, đavo te odneo! (Ulazi Zoja) Dakle, Zoja, draga moja direktorko, evo kako: da li mi daješ Alu Vadimovnu po hitnom postupku?
ZOJA: Od toga neće ništa biti!
AMETISTOV: Pardon, pardon... saslušaj me irvo. Koliko ti je sad dužna?
ZOJA: Tri hiljade.
AMETISTOV: Eto ti i aduta!
ZOJA: Platiće.
AMETISTOV: Neće platiti, kad ti kažem, oči su joj tako kreditno nesposobne. Po očima se uvek vidi ima li čovek novaca ili ga nema. Ja to io sebi sudim, kad sam prazan, tada sam zamišljen, razne me misli more, ka socijalizmu me vuče. Kažem ti, žena je zamišljena, novac joj je hitno potreban, a novca nema! Pomisli samo, kakav je to primerak, pravi ukras za stan! Slušaj Ametistova! Ametistov je veliki čovek! (Zvono) Opet nekoga donosi nečista sila!
MANJUŠA: Ala Vadimovna pita, može li kod vas?
AMETISTOV: Eto ti! Pritegni je, pritegni!
ZOJA: Dobro, ne uzrujavaj se! (Manjuški) Zamoli je da uđe.
ALA (ulazi) Dobar dan, Zoja Denisovna!
ZOJA: Drago mi je da vas vidim, Ala Vadimovna.
AMETISTOV: Rukoljub, obožavana Ala Vadimovna! Ala Vadimovna, samo da vidite modele koje smo danas dobili iz Pariza! Izbacćete jednostavno vašu haljinu kroz prozor! Dajem vam reč bivšeg oklopnika.
ALA: Vi ste bili oklopnik?
AMETISTOV: Mez ui. Letim, napuštam vas. (Nestaje, namignuvši prethodno Zoji)
ALA: Imate predivnog administratora, Zoja Denisovna. Recite mi, zar je on odista bivši oklopnik?
ZOJA: Na žalost, ne bih mogla tačno da vam kažem... sedite, Ala Vadimovna.
ALA: Zoja Denisovna, došla sam do vas zbog jedne važne stvari.
ZOJA: Slušam vas...
ALA: Ah, kako mi je samo neprijatno... Trebalo je danas da vam platim... tako me je stid, Zoja Denisovna, ali ja... moje finansije u poslednje vreme su dosta loše... prinuđena sam da vas zamolim da me malo sačekate... (Pauza) Ubijate me svojim ćutanjem, Zoja Denisovna!
ZOJA: A šta bih mogla da vam kažem, Ala Vadimovna? (Pauza)
ALA: Do viđenja, Zoja Denisovna, u pravu ste, samo se po sebi razume... Pa šta, upotrebiću sve svoje napore da dođem do novca i da vam platim... Do viđenja, Zoja Denisovna.

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

ZOJA: Sve najbolje, Ala Vadimovna. (Ala kreće ka vratima) Jesu li stvari baš tako loše?

ALA: Ah, Zoja Denisovna, dužna sam vam, ali vam to ipak ne daje prava da govorite sa mnom takvim tonom!...

ZOJA: E ne, Aloška, tako ne ide! Upravo je stvar u tonu. Zar je malo ko kome dužan? Kada biste došli kod mene jednostavno i rekli: stvari mi loše idu - zajedno bismo porazmislile kako da se ispetljamo iz te situacije... Ali vi ste došli kod mene kao statua... Ja sam, eto, svetska dama, a vi ste krojačica... A kad stvari već tako stoje, šta onda treba tražiti od krojačice?

ALA: Zoja Denisovna, to vam se samo učinilo, na časnu reč. Jednostavno sam bila opterećena svojim dugom, tako da nisam znala ni kako u oči da vam pogledam.

ZOJA: Dosta o dugu! Dakle, novaca nemate? Odgovorite mi jednostavno i prijateljski. Koliko vam je potrebno?

ALA: Mnogo mi treba. Čak mi knedla u grlu zastaje koliko mi je mnogo potrebno!

ZOJA: A zašto to? (Pauza)

ALA: Hoću da idem u inostranstvo.

ZOJA: Jasno. Znači, ovde vam ništa ne polazi za rukom.

ALA: Apsolutno ništa.

ZOJA: A on... Ne želim da znam ko je on, njegovo ime mi nije potrebno... Dakle, jednom rečju, zar on nema novaca da vas ovde bolje smesti?

ALA: Od kako mi je umro muž, nema nikoga, Zoja Denisovna.

ZOJA: Joj!...

ALA: Istina je!

ZOJA: Nije vam pošlo za rukom da otputujete onda, pre tri meseca?

ALA: Nije mi pošlo za rukom.

ZOJA: Ja se prihvatam da vam to sredim.

ALA: Ako uspete da to uradite obavezaćete me na ceo život!

ZOJA: Ne uzbuđujte se, drugarice!... A novac, ako baš želite - mogu vam pružiti mogućnost da ga zaradite, moći ćete tako da isplatite dug.

ALA: Zoja, draga moja, ja u Moskvi nemam nikakvih mogućnosti da bilo šta zaradim. To jest, iole pristojnim radom.

ZOJA: Zašto? U radionici kod mene je rad sasvim pristojan. Stupite kod mene kao manekenka, pozivam vas.

ALA: Zoja, draga moja, ali to se bedno plaća!

ZOJA: Bedno! To je dosta rastegljiv pojam... Nudim vam hiljadu rubalja mesečno, anuliram naš dug, a pored toga ću vam još pomoći da odete odavde. Bićete zaposleni samo uveče, svaki drugi dan. Dakle?

(Pauza)

ALA: Svaki drugi dan?... Uveče?... (Shvata) Vi se šalite!

ZOJA: Do Božića je još samo četiri meseca. Za četiri meseca ste slobodni, novac je isplaćen i niko, čujete li me, niko i nikad neće znati da je Ala radila kao maneken. U proleće ćete videti Velike Bulevare. (Negde iza prozora glas u pratnji klavira počeo prigušeno da peva: "Napustićemo mi zemlju, gde smo toliko patili..." Šapatom) U Parizu vam je voljeni čovek...

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

ALA: Da...

ZOJA: Na proleće ćete se šetati sa njim ruku podruku, i on nikad ništa neće saznati.

ALA: To je radionica! To je odista radionica! Rad samo uveče... Znete li vi, Zojka, ko ste vi? Vi ste - đavo! Ali - nikom i nikad!

ZOJA: Kunem se. (Pauza) Ali, kao kada skačete u vodu, odmah glavom nadole! Ale...

ALA: Pristajem. Doći ću za tri dana.

ZOJA: Hop! (Otvora ormar, u njemu se upali zaslepljujuća svetlost, kojom su osvetljene pariske toalete) Birajte - moj poklon, koju hoćete! (Mrak. Zoja i Ala nestaju u njemu. Posle toga se pomalja upaljena stojeća lampa. Nastupilo je veče. Kraj lampe - Ametistov i Zoja)

AMETISTOV: Jesi li videla šta je Aleksandar Ametistov? Jesam li ti govorio?

ZOJA: Nisi glup, Aleksandre Ametistove.

AMETISTOV: Zojka, imaj na umu da sam polovinu tvog bogatstva ja načinio svojim rukama! Nećeš napustiti svog rođaka! Hoćeš li me povesti sa sobom? A? Ah, Nica, Nica, kad ću da te ugledam! Modro more, i ja na obali u belim pantalonama!

ZOJA: Jedno ću te samo moliti - ne govori francuski. Barem ne pred Alom. Jer ona oči izbulji u tebe!

AMETISTOV: Šta to treba da znači? Možda loše govorim?

ZOJA: Ne govoriš loše, nego je ono što govoriš pravi košmar!

AMETISTOV: Bezobrazluk, Zoja, parol d'oner! Ja od svoje desete godine igram šmen de fer i, eto ti ga na, sad odjednom loše govorim francuski!

ZOJA: I još nešto. Zašto neprekidno lažeš? Hajde, reci mi, molim te, kakav si ti to oklopnik? I kome je to uopšte potrebno?

AMETISTOV: Ne možeš ti da pronađeš veće zadovoljstvo nego čoveku da kažem neku pakost. Da mi je vlast kojim slučajem u rukama, ja bih te samo zbog karaktera prognao u Narim.

ZOJA: Prestani već jednom da lupetaš! Ne zaboravi, sad će doći Gusan. Idem da se presvučem. (Ode)

AMETISTOV: Gusan? Pa zašto ćutiš? (Upaniči se) Gusan! Gusan! I gde je to lastino gnezdo, ta nebeska imperija?! Rođako Manjuška!

MANJUŠKA (pojavi se) Ovde sam!

AMETISTOV: Interesuje me odista, šta ti to tamo radiš? Treba li ja sve ovo ovde da pomeram s mesta?

MANJUŠKA: Prala sam posuđe.

AMETISTOV: Imaćeš vremena za posuđe. Pomaži! (Počinje da sprema stan, pali sijalice. Ulazi Oboljanjinov. U fraku je)

OBOLJANJINOV: Dobro veče.

AMETISTOV: Maestro, moje poštovanje!

OBOLJANJINOV: Izvinite, odavno sam već hteo da vas zamolim da me oslovljavate imenom i prezimenom.

AMETISTOV: Šta vam je, zašto ste se uvredili? Vrlo ste čudni. A ljudi vašeg kruga... A i šta je loše u reči "maestro"?

OBOLJANJINOV: Jednostavno mi ta neuobičajena reč para uvo, kao i reč

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

“drug”.

AMETISTOV: Pardon, pardon! U tome je velika razlika! Uostalom, kad je reč o razlici, da nemate koju cigaretu?

OBOLJANJINOV: Izvolite.

AMETISTOV: Mersi boku. (Osvrće se po stanu) Voala! Pa to je pravi raj! Grofe, razveselite se! Zašto sedite kao naćve?

OBOLJANJINOV: A šta su to “naćve”?

AMETISTOV: Pa, s vama se čovek neće razveseliti! Šta kažete za stan?

OBOLJANJINOV: Veoma komforan. Podseća me nečim na moj pređašnji stan.

AMETISTOV: A je li bio dobar?

OBOLJANJINOV: I te kako, samo su mi ga oduzeli!

AMETISTOV: Zar?

OBOLJANJINOV: Došli nekakvi riđobradi i izbacili me...

AMETISTOV: Ko bi mogao i da pomisli!... Ne recite, molim vas! To je odista tužna priča...

ZOJA (izlazi) Pavlik! Dobar dan, dragi moj! Pođimo k meni! (Ode sa Oboljanjinovom. Ugovoreno zvono: tri puta dugo, dva puta kratko)

AMETISTOV: Evo ga! Đavo ga odneo! (Manjuška trči ka vratima. Posle malo vremena ulazi Heruvim)

AMETISTOV: Gde si dosad bio?

HERUVIM: Ja mala mala susnja peglala.

AMETISTOV: Idi do vraga sa tvojim suknjama. Jesi li doneo kokain?

HERUVIM: Da.

AMETISTOV: Daj ga, daj ovamo! Slušaj, Sampijemčaj, gledaj me pravo u oči!

HERUVIM: Gledala ja tebi plavo oci.

AMETISTOV: Odgovori pošteno: da li si dosuo malo aspirina?

HERUVIM: Nisam jesam, nisam!

AMETISTOV: O, znam ja tebe, pravi si bandit! Ali, ako si ga sipao, bog će te kazniti!

HERUVIM: Malamala hoće kazni. .

AMETISTOV: Neće malamala, već će te On na mestu ubiti! Lupiće te po potiljku i jednostavno nema više Kineza! Ne sipaj aspirin u kokain!... Ne, kokain je odista dobar. (Heruvim oblači kinesku bluzu i kapicu)

AMETISTOV: Ovo je sad nešto sasvim drugo! I kog vraga vi Kenezi uopšte brijete glave? Sa kosom biste imali sasvim drugu cenu! (Ugovoreni znak zvonom. Ulazi Marija Nikiforovna)

MARIJA NIKIFOROVNA: Dobar dan, Aleksandre Tarasoviču! Dobar dan, Heruvimčiku!

AMETISTOV: Idite, oblačite se, Marija Nikiforovna, jer je već kasno. Prikazivaćemo nove modele.

MARIJA NIKIFOROVNA: Poslali su ih! Ah, divota! (Ode. Heruvim pali kineski fenjer u niši, počinje da kadi)

AMETISTOV: Ne navaljuj suviše.

HERUVIM: Necu navalujem suviše... (Ode. Ugovoreni znak. Uđe Lizanjka)

LIZA: Pozdrav administratoru ovog manastira!

AMETISTOV: Bon soar... (Liza ode. Ugovoreno zvono. Ametistov, kad ga

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

začuje, pritrčava ogledalu, doteruje se. Ulazi madam Ivanova. Veoma zgodna, nadmena žena) Dobro večer, madam Ivanova!

IVANOVA: Dajte mi cigaretu.

AMETISTOV: Manjuška! Cigaretu! (Manjuška utrčava, nudi cigaretama Ivanovu. Pauza) Je li napolju hladno?

IVANOVA: Nije.

AMETISTOV: A mi imamo iznenađenje: stigli modeli iz Pariza.

IVANOVA: To je lepo.

AMETISTOV: Izvanredni!

IVANOVA: Aha.

AMETISTOV: Tramvajem ste došli?

IVANOVA: Da.

AMETISTOV: Tramvaj je sigurno prepun?

IVANOVA: Da. (Pauza)

AMETISTOV: Ugasila vam se... šibicu...

IVANOVA: Hvala. (Ode)

AMETISTOV (Manjuški) Ovo je žena, tako mi boga! Ceo život možeš sa njom da proživiš i neće ti biti dosadno! A ti neprekidno zvocaš, zvocaš...

(Gospodstveno zvono) Ovo je on! Poznajem rukopis komercijalnog direktora! Predivno zvoni! Otvaraj! A posle trk, presvlači se. Heruvim će da pomogne.

HERUVIM (dotrčava) Ide Gusan!

MANJUŠKA: Gospode! Gusan! (Otrči)

AMETISTOV: Zoja. Gusan! Primaj, ja se gubim! (Nestaje)

ZOJA (u večernjoj toaleti) Kako mi je drago, dragi Borise Semjonoviču!

GUSAN: Da ste mi zdravi, Zoja Denisovna, da ste mi zdravi!

ZOJA: Sedite ovde, ovde je udobnije... Ts, ts, odista se loše vladate! Sused, dobar prijatelj - barem biste mogli pokatkad da navratite...

GUSAN: Verujte mi, sa zadovoljstvom bih, ali...

ZOJA: Šalim se. Znam da imate posla preko glave.

GUSAN: I ne spominjite mi, prosto sam počeo da patim od nesаницe.

ZOJA: Jadniče, premorili ste se, trebalo bi malo da se razgalite.

GUSAN: O tome da se razgaljujem ne može biti ni govora. (Osvrće se oko sebe po sobi) A kod vas je odista vrlo udobno.

ZOJA: Radionica za svoje postojanje treba vama da bude zahvalna.

GUSAN: To su sve sitnice. Uzgred budi rečeno, o radionici. Delimično sam kod vas došao i poslovno. Samo, ovo među nama. Potrebna mi je pariska toaleta. Znae, nekakav modni krik, za jedno tridesetak červonaca.

ZOJA: Shvatam. Poklon?

GUSAN: Među nama budi rečeno.

ZOJA: Ah, vraže jedan, zaljubili ste se? Dakle, priznajte, jeste li se zaljubili?

GUSAN: Među nama budi rečeno.

ZOJA: Ne bojte se, neću reći supruzi. Ah, muškarci, muškarci! Pa, dobro. Moj administrator će vam pokazati sad modele, i vi ćete izabrati sve što vam se dopadne. A posle toga ćemo da večeramo. Danas ste moj i nikud vas neću pustiti!

GUSAN: Mersi. Ali, zar vi imate i administratora? Da vidimo, kakav vam je taj

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

administrator?

ZOJA: Sad ćete ga videti. (Nestane)

AMETISTOV (pojavi se iznenada u fraku) Kan on parl de solej, on vua se rejon, što u prevodu na ruski jezik znači: kad se govori o suncu, vide se njegovi zraci.

GUSAN: Vi to meni o zracima?

AMETISTOV: Vama, dubokopoštovani Borise Semjonoviču! Dozvolite da vam se predstavim - Ametistov!

GUSAN: Gusan.

AMETISTOV: Želeli biste da imate toaletu? Dobru ste stvar zamislili, dubokopoštovani Borise Semjonoviču. Mogu da vas uverim da takav izbor nećete naći nigde u Moskvi. Heruvime!

GUSAN: Stanite, ali to je Kinez!

AMETISTOV: Tačno, baš tako - Kinez, sa vašom dozvolom i vašim blagoslovom! Ne obraćajte pažnje na njega, poštovani Borise Semjonoviču. Najobičniji sin Nebeske imperije i odlikuje ga samo jedna osobina - izuzetno poštenje.

GUSAN: A šta će vam Kinez?

AMETISTOV: Odani moj stari lakej, dragi moj Borise Semjonoviču. Doveo sam ga iz Šangaja, gde sam dugo boravio, skupljajući materijale.

GUSAN: Fantastično. Kakve to materijale?

AMETISTOV: Za veliki etnografski rad, jednom ću vam kasnije ispričati nekako o svojim lutanjima, najpoštovaniji Borise Semjonoviču. Ridaćete jednostavno. Heruvime, daj nam nešto da se malo rashladimo.

HERUVIM: Odmas. (Nestane i odmah se pojavi sa šampanjcem)

AMETISTOV: Izvolite.

GUSAN: Šampanjac? Odista, odlično ste postavili posao, građanine administratore.

AMETISTOV: Že pans! Kad čovek radi kod Pakena u Parizu, može da stekne nekakve navike.

GUSAN: Radili ste u Parizu?

AMETISTOV: Pet godina, dragi moj Borise Semjonoviču! Heruvime, možeš da ideš.

GUSAN: , Znaite, kad bih verovao u zagroban život, rekao bih da je on odista heruvim.

AMETISTOV: Gledajući ga, čovek mora da počne da veruje u to! U vaše zdravlje, poštovanja dostojni Borise Semjonoviču! A takođe i u zdravlje vašeg trusta teškotopljivih metala! Ura! Ne! Do dna! Ne vređajte firmu!

GUSAN: Odlično ste postavili posao.

AMETISTOV: Mersi, mersi! Pa, je li ona plavuša? Ili crnka?

GUSAN: Ko to?

AMETISTOV: Pardon, pardon... Ona poštovana osoba za koju je predviđena toaleta?

GUSAN: Među nama rečeno, ona je svetla plavuša.

AMETISTOV: O, pa vi imate ukusa. Molim vas, još jednu čašu, a takođe bih vas zamolio da ustanete. Za ovu posetu plavuša sama kao da se nameće. Ogroman

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

vam je ukus, Borise Semjonoviču! Heruvime! (Heruvim se pojavi)

AMETISTOV: Zamoli maestra, a takođe madmazel Lizu.

HERUVIM: Odmas. (Nestane. Oboljanjinov uđe, seda za klavir)

AMETISTOV: Smestite se što udobnije, najdraži Borise Semjonoviču, hoćete li uzgred malo prženog badema? (Lupi dlanom o dlan) Atelje! (Oboljanjinov počinje da svira. Zavesa se otvara i na osvetljenom podijumu se pojavi Liza u raskošnoj i dosta razgolićenom toaleti. Gusan je posmatra zapanjeno)

LIZA (šapatom) Da se gubim?

AMETISTOV: Gubi se, Lizice! (Zavesa se zatvara) Šta ćete mi reći, dragi Borise Semjonoviču?

GUSAN: Da...

AMETISTOV: Još jednu čašicu?

GUSAN: Vi ste predivan administrator!

AMETISTOV: Šta vam je, Borise Semjonoviču, doterali su me kada je trebalo, na dvoru sam se išlifovao...

GUSAN: Bili ste pri dvoru?...

AMETISTOV: Eh, Borise Semjonoviču! Jednom ću vam ispričati neke tajne, ugušićete se u suzama!... Atelje! (Zavesa se otvara i na podijumu se pojavi u veoma dekoltovanoj haljini Marija Nikiforovna. Oboljanjinov svira. Marija Nikiforovna se po zvucima muzike ritmično kreće podijumom)

AMETISTOV: Više života. (Tiho) Gub' se!

MARIJA NIKIFOROVNA (tiho) Bitango!

AMETISTOV: Vu zet tre zemabl. (Zavesa se zatvara. Oboljanjinov svira "Sija mesec", na podijumu Manjuška u ruskoj narodnoj nošnji, veoma dekoltovanoj, igra)

HERUVIM (iznenada pomalja glavu, govori šapatom) Manuska, kad iglas, mene gledas, gost ne gledas...

MANJUŠKA (šapatom) Gubi se, sotonu ljubomorna!

OBOLJANJINOV (iznenada) Ja sviram, sobarica na podijumu igra, šta se to dešava?

AMETISTOV: Pssst... (šapatom) Manjuška, gubi se sa podijuma, brzo postavljaj za večeru! (Zavesa se zatvara)

GUSAN (iznenada) Atelje!

AMETISTOV: Potpuno tačno, Borise Semjonoviču! Atelje! (Zavesa se otvara. Oboljanjinov svira lagani valcer. Na podijumu madam Ivanova u haljini dekoltovanoj koliko je to moguće na sceni. Ametistov skače na podijum, igra sa madam Ivanovom, govori joj šapatom) U suštini sam nesrećan, madam Ivanova... moj san je da sa voljenom ženom otputujem u Nicu...

IVANOVA (šapatom) Brbljivče! (Valcer se završava)

AMETISTOV: Madmazel, pokažite mesjeu haljinu... (Nestane. Madam Ivanova silazi sa pozornice, kao figura iz rama, okreće se pred Gusanom)

GUSAN (izgubljeno) Odista, ja sam vam jako zahvalan... do dubine duše...

IVANOVA: Ne gledajte me tako! Vi ste drski!

GUSAN (zbunjeno) Ko vam je rekao da vas gledam?

IVANOVA: Ne, vi ste drski, u vama ima nečeg afričkog. Dopadaju mi se takvi kakvi ste vi. (Iznenada nestane iza zavesu)

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

GUSAN (izbezumljeno) Atelje!

AMETISTOV (iznenada se pojavi, lampe se pale) Pardon, pauza!

(Zavesa)

TREĆI ČIN

Sumoran dan. Ametistov pogružen sedi u trpezariji kraj telefona.

AMETISTOV (štucnuvši) Fuj, đavo ga odneo! Nikako da ga se otarasim! (Pauza. Ulazi Oboljanjinov, dosađuje se. Ametistov štucne) Pardon! (Zvoni telefon) Heruvime, telefon!

HERUVIM (diže slušalicu) Slusam... na... tebi Gusan zvati. (Ode)

AMETISTOV (na telefonu) Drug Gusan? Dobar dan, Borise Semjonoviču. Kako ste mi? Jeste li mi dobro?... Kako da ne, obavezno... Čekamo, čekamo... satima. (Iznenada štucne) Pardon, neko me spominje... kako? Tajna, tajna, iznenađenje, čeka vas, Borise Semjonoviču... Klanjam se. (Štucne)

OBOLJANJINOV: Izuzetno vulgaran čovek taj Gusan, zar ne mislite i vi?

AMETISTOV: Ne, ne smatram. Čovek koji zarađuje pet stotina červonaca mesečno ne može da bude vulgaran. (Štuca) Ko me to samo spominje, da mi je znati? Kome sam to vragu sad potreban? Da, poštujem ja Gusana... Ko se to pešice po Moskvi vuče? Vi.

OBOLJANJINOV: Izvinite, mesje Ametistov, ja se ne vučem, ja idem.

AMETISTOV: Ma ne vređajte se, čoveče! Odista ste čudni, tako mi boga! Dobro, idete, a on se kolima vozika. Vi sedite u jednoj sobi, pardon, možda je izraz "sedite" - nepristojan u najvišem društvu, dobro boravite, a Gusan - u sedam. Vi u toku meseca možete da izmuzete... pardon da isvirate na vašim klavirima deset červonaca, a Gusan - pet stotina. Vi svirate, a Gusan - igra!

OBOLJANJINOV: I to sve zbog toga, što je ova vlast stvorila takve uslove za život u kojima pristojan čovek jednostavno nije u stanju da živi.

AMETISTOV: Pardon, pardon. Pristojan čovek može da postoji u bilo kakvim uslovima. Ja sam pristojan čovek, ali postojim. Ja sam, ćale, u Moskvu stigao bez čakšira, a eto...

OBOLJANJINOV: Izvinite, ali kakav sam vam ja to ćale?

AMETISTOV: Ma nemojte da ste tako fini! Kakvi su to nesporazumi među plemićima?

OBOLJANJINOV: Izvinite, ali da li ste vi odista plemić?

AMETISTOV: Dopada mi se to pitanje! Pa zar sami ne vidite a? (Štucne) Ah, do đavola...

OBOLJANJINOV: Vaše prezime, vidite, nikad ranije nisam susretao.

AMETISTOV: Zar je to važno što ga niste susretali! Čuvena penzenska porodica. Ah, senjor! Kad biste samo znali šta sam ja sve podneo od boljševika!... Eh, imanje mi opljačkali, kuću spalili...

OBOLJANJINOV: U kojoj ste guberniji imali imanje?

AMETISTOV: Ja? O kome imanju govorite, od toga zavisi...

OBOLJANJINOV: Ono koje su vam spalili...

AMETISTOV: A, to... ne želim da se prisećam, jer mi je teško... Beli stubovi,

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

kao sada se sećam... sedam stubova, jedan lepši od drugoga... E, šta da kažem! A plemenita stoka! A ciglana!

OBOLJANJINOV: Moja tetka Varvara Nikolajevna imala je predivnu konjušnicu.

AMETISTOV: Kakva Varvara, kakva tetka! Pa ja sam lično takvu imao! Ali zašto ste mi se to ražalostili, trgnite se, čale!

OBOLJANJINOV: Rastužio sam se!

AMETISTOV: Zamislite samo, i ja takođe! Zašto? Ne znam! Neko predosećanje... Karte tu najbolje pomažu...

OBOLJANJINOV: Ja ne volim karte, ja volim konje. Imao sam konja po imenu Faraon... (Potmulji glas počinje da peva. "Podsećaju me oni...")

AMETISTOV: A voleo sam da krenem Faraona...

OBOLJANJINOV:... crveni prsluk, rukavi žuti, crni opasač... Faraon...

AMETISTOV:... eh, partner pođe da vas obori, a vas prijatelju moj, oblije hladan znoj! Ali zato ga odmah adutom presećete, tras! Leži kao posećen!... Ko me je to rastrojio?! Eh! Treba otići iz Moskve što pre!

OBOLJANJINOV: Da! Da! Što pre! Ja ovde ne mogu da živim!...

AMETISTOV: Ne nervirajte se, bratac! Još samo tri meseca pa odosmo u Nicu. Da li ste bili u Nici, grofe?

OBOLJANJINOV: Bio sam, i to ne jednom.

AMETISTOV: I ja sam, razume se, bio, samo kad sam bio sasvim mali.

Ehhehe... moja pokojna mamica me je tamo vozila... dve guvernante su s nama putovale, dadilja. Ja sam, znats, imao loknice... Interesantno, ima li varalica i u Monte Karlu?

OBOLJANJINOV: Ne znam... O, ništa ne znam...

AMETISTOV: Steglo je! Odista, egzotična biljka! Grofe, kolega! Kad dođe Zoja, da odemo malo u Bavarsku?

OBOLJANJINOV: Vi me jednostavno zapanjujete svojim rečima. U pivnicama je prljavo, tamo su sve sami gadovi...

AMETISTOV: Ziači da niste videli rakove, koje su juče doneli u Bavarsku! Svaki rak je velik... dobro, da vas ne slažem - kao gitara! Heruvime! (Heruvim se pojavi)

AMETISTOV: Slušaj, dragi mažordom žute rase, ako dođe Zoja Denisovna, reci joj da smo grof i ja otišli na koji minut u Tretjakovsku galeriju. Krenimo, čale! Rakovi su evo koliki. (Ode zajedno sa Oboljanjinovom)

HERUVIM: Manuska! Otisli jesu!

MANJUŠKA (utrčava, ljubi Heruvima) Čime si mi se to samo dopao nikako da utuvim! Žut si kao pomorandža, a dopao si mi se! Vi ste Kinezi sigurno Luteranci?

HERUVIM: Lutelani, malamala ves pelemo... slusaj Manuska, vlo vazna stval. Mi skolo putovati budemo, Manuska! Ja tebe vozim Sanhaj.

MANJUŠKA: A ja u Šangaj neću.

HERUVIM: Hoćes, podzes ti.

MANJUŠKA: Šta mi tu komanduješ? Jesam li ti ja žena, a?

HERUVIM: Ja tebe ozeniti, Manuska, u Sanhaj.

MANJUŠKA: Treba me prvo pitati da li ću da pođem za tebe ili neću. Jesam li ugovor s tobom potpisala, a, kosooki?

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

HERUVIM: Ti možda Handzalini zeniti hocesa?

MANJUŠKA: Možda i Hanzolina. Ja sam slobodna devojka, što si izbečio svoje kineske oči, ne bojim tebe!

HERUVIM: Handzalin?

MANJUŠKA: Okani se, okani.

HERUVIM (postaje jeziv) Handzalini?

MANJUŠKA: Šta ti je? Šta ti je?

HERUVIM (hvata Manjušku za grlo, izvlači nož) Ja tebe sad budem klala. (Davi Manjušku) Kazi, Handzalin lubila ti jesi?

MANJUŠKA: Joj, pusti mi grlo, anđele... spomeni, Gospode, robinju tvoju Mariju...

HERUVIM: Lubila jesi? Lubila jesi?

MANJUŠKA: Heruvimčiku moj kristalni... nisam ljubila... ne kolji siroticu... sažali se nad mojim mladim životom...

HERUVIM (ostavlja nož) Oces ti zeniti Handzalini budes?

MANJUŠKA: Ne, ne, ne!...

HERUVIM: Mene zeniti budes ti jeste?

MANJUŠKA: Ne... hoću, hoću. Šta mi to on, drugovi radi?

HERUVIM: Ja tebe jesam plosila.

MANJUŠKA: I to mi je prosidba! Mladoženja s nožem... Pa ti si razbojnik, Heruvime!

HERUVIM: Nije biti... ja nisam jesam razbojnik, ja bio tuzan... telaju... zatvol hoće stlpati Kinesa kokain zbog... Handzalini mene malamala mucila... ves plao celu noc... sam novac bucima, meni cetdest kopejki dao... ja patio hladan... Kinezi ne može zivi hladna Moskva... Kinezi Sanhae kolisno ziveti... slusaj Manuska, ti sada splemaj jesi sebe, mi blzo klenuti hocemo, ja smislio kako mlogo celvonaca dobiti jesam...

MANJUŠKA: Joj, Heruvime, šta si to smislio? Bojim se za tebe! (Zvono) Gubi se u kuhinju! (Otvora vrata) Joj, Gospode bože moj!

HANDZALIN: Zdlavo, Manuska!

MANJUŠKA: Joj! Idi, Hazoline...

HANDZALIN: Ne! Ja zasto odlazim? Ja ne otici. Ti sama jesi, Manuska? Ja dosao tebe plositi.

MANJUŠKA: Idi, Gazoline!

HANDZALIN: Ne, zašto? Ti meni sta jesi govolila, a? Govolila jesi volis. Plevaila Handzalini?

MANJUŠKA: Što lažeš? Ništa ja tebi nisam govorila. Sada ću pozvati Zoju Denisovnu...

HANDZALIN: Ti lagati jesi. Ona nije kod kuće. Ti, Manuska, mnogo lagati jesi! Ja tebe voleti!

MANJUŠKA: Imaš li nož? Govori otvoreno, ako si s nožem...

HANDZALIN: Ja noz imati. Plositi dosao.

HERUVIM (pojavi se iznenada) Ko to plositi dosla?

HANDZALIN: Aa! Eto moj pomosnik! A, ti...

HERUVIM: Idi ti iz stana, idi... To je moja stan, Zojkin, moja!

MANJUŠKA: Bože moj, šta će sad da bude?

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

HANDZALIN: Tvoja? Bandit? Stan ceo uklao. Kao pseto ti jesi bila? A ti... ja plositi budem Manuska!

HERUVIM: Ja vec to ladila. Ona moja zena. Ona mene voli.

HANDZALIN: Okani se toga. Ona moja zena, ona mene voli!

MANJUŠKA: Laže on, Heruvimčiku, on sve laže!

HERUVIM: Idi ti jesi iz mog stana!

HANDZALIN: Ti odlazi! U miliciji sve isplica kakav ti jesi kineski tip!

HERUVIM: Miliciji... (Počinje da šišti)

HANDZALIN (šišti)

MANJUŠKA: Zečići, dragi moji! Samo se ne koljite, đavoli jedni!

HERUVIM: Aaa! (Iznenada izvuče nož, baci se na Handzalina)

MANJUŠKA: U pomoć! U pomoć! U pomoć!

HANDZALIN (uleti u ormar sa ogledalom, zalupi vrata za sobom. Zvono)

MANJUŠKA: U pomoć! Baci taj nož, sotono! (Zvono)

HERUVIM: Ja njega posle jesam zaklala. (Zaključava ormar ključem, ključ strpa u džep. Nestane. Manjuška otvara vrata i u predsoblje ulaze dva neznanca u civilu, obojica s tašnama u rukama)

PRVI NEZNANAC: Dobar dan, drugovi! Jesu li to kod vas zvali u pomoć?

MANJUŠKA: Šta vam je, kakva pomoć! Ja sam pevala...

DRUGI NEZNANAC: Aaaa...

MANJUŠKA: A šta hoćete, drugovi?

PRVI NEZNANAC: Mi smo, drugarice, komisija. Došli smo da pregledamo vašu radionicu.

MANJUŠKA: Rukovodilac sad nije ovde... danas ne radimo...

PRVI NEZNAIAC: A ko ste vi?

MANJUŠKA: Ja sam učenicamodelar.

DRUGI NEZNANAC: Pa, eto, vi ćete nam sve pokazati. Jeo, zašto dva puta da dolazimo.

MANJUŠKA: Dobro, onda izvolite...

PRVI NEZNANAC: Šta je ovo ovde?

MANJUŠKA: Ovo je prostorija za uzimanje mere.

PRVI NEZNANAC: Lepa soba, nema šta, a šta je ovo, zar se na njima proba? (Pokazuje na lutke)

MANJUŠKA: Nego kako, na lutki...

PRVI NEZNANAC: A manekenke, za šta su one?

MANJUŠKA: Kad se proba kako haljina stoji dok se neko kreće, onda se ona proba na učenicima.

PRVI NEZNANAC: Aha.

DRUGI NEZNANAC (otvara zavesu. Iza zavesu Heruvim s peglom u ruci) Hm. Kinez!

MANJUŠKA: To kod nas iz vešernice dolazi, pegla suknje...

PRVI NEZNANAC: Aha. (Heruvim pljucne na peglu i ode s njom)

PRVI NEZNANAC: Dobro, idemo dalje. (Polazi, za njim Manjuška)

DRUGI NEZNANAC (ostavši sam brzo izvlači ključeve iz džepa, otvara jedna ormar, razgleda ga, zaključava ga, otvara drugi, odskoči. U ormaru, skulivši se, sedi Handzalin s nožem u ruci) Drugi! Psssst... sediš?

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

HANDZALIN: Sedim.

DRUGI NEZNANAC (šapatom) A šta ovde inače radiš?

HANDZALIN (plačnim glasom) Ja malamala saklila jesam... mene sada Heluvim bandit klati bude... spasi mene malamala...

DRUGI NEZNANAC: Tiše! Spašćemo te, spasti. A ko si ti?

HANDZALIN: Ja jesam biti Handzalin, posteni Sinez, Ja sobalici jesam luku plosio, a on mene zamalo zaklao nije! On ovde opium dovlaci, u ovaj stan.

DRUGI NEZNANAC: Aha, tako, tako... iskači iz ormara. Idi u odeljenje milicije, sačekaj me tamo. Samo i ne pomišljaj da pobegneš, pronaći ću te i na dnu mora.

HANDZALIN: Ja nece bezi, samo Heluvima povedi, on jeste bila bandit! (Iskače iz ormara, izgubi se kroz hodnik. Drugi neznanac odlazi tamo gde su otišli Manjuška i Prvi neznanac. Posle izvesnog vremena sve troje se vraća)

PRVI NEZNANAC: Pa eto! Sve je predivno, i svetlo i jasno. Uzorno sređena radionica.

DRUGI NEZNAIAC: Nema šta da se kaže!

PRVI NEZNANAC (Manjuški) Pa, dakle, drugarice, prenesite šefovici da je bila kod vas komisija i konstatovala da se radionica nalazi u uzornom redu. Poslaćemo vam i pismeni nalaz.

DRUGI NEZNANAC: Ostajte zdravo. (Obojica odlaze u predsoblje. Manjuška zaključava za njima vrata)

HERUVIM (uleti kao vetar, s nožem u ruci) Aa, otisli jesu? Miliciji isplica? Ja tebi isplica! (Juri ka ormaru)

MANJUŠKA: Đavo! U pomoć! U pomoć! U pomoć!

HERUVIM (otvara ormar i ostaje zapanjen) Stoka! On kluc imao jeste!

(Zavesa)

ČETVRTI ČIN

Noć. Zojkin salon, osvetljen lampama pod abažurima. U niši gori kineski fenjer. Heruvim sedi u svojoj egzotičnoj odori u niši nalik na malog boga. S druge strane vrata se čuje zvuk dve gitare, čuje se kako nekoliko glasova poluglasno peva. "Eh, raz, ješčo raz!" Lutke stoje, smeškaju se, čovek ne može da razazna da li su žive ili mrtve. Mnogo cveća po vazama.

AMETISTOV (promolivši glavu kroz vrata) Heruvime! Šampanjac!

HERUVIM: Odmas! (Ode. Posle izvesnog vremena se vraća i ponovo seda u nišu. Zvuk gitare zamenjuje klavir, na kome neko svira fokstrot. Iz vrata izlazi MRTVO TELO, tužno se osvrće oko sebe i kreće ka Heruvimu)

MRTVO TELO: Dozvolite da vas upitam, madam!

HERUVIM: Ja nisam jeste madama...

MRTVO TELO: Kog vraga!... (Prilazi jednoj lutki) Jednu igru, madam... Ne

želite? Kako hoćete... Smeškajte se, molim vas... samo pazite da posle ne plaćete... (Prilazi drugoj lutki) Madam... (Grli lutku oko struka, igra s njom)

Nikad u životu nisam u rukama držao takav stručić... (Zagleda se u lutku, gura je od sebe, počinje gorko da plače)

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

AMETISTOV (iskače iz vrata) Ivane Vasiljeviču! Pardon, pardon... zašto ste se iznervirali? Šta vam još nedostaje u životu?

MRTVO TELO: Podlače! Ti!

AMETISTOV: Ivane Vasiljeviču, ja ću vam usuti dve tri kapljice amonijaka...

MRTVO TELO: Iova uvreda!... Svima šampanjac - a meni kapljice...

AMETISTOV: Ivane Vasiljeviču, najrođeniji moj... (Za vreme te scene vrata u dubini Zojkine poluosvetljene spavaće sobe otvaraju se i u spavaćoj sobi se pojavljuje potpuno nečujno Portuleja, krije se iza zastora i posmatra šta se danje dešava. Iz vrata se pomalja Rober)

ROBER: Ivane Vasiljeviču, šta je to s tobom?

MRTVO TELO: Kapljicama me napijaju!

MARIJA NIKIFOROVNA (pojavi se u trpezariji) Ivane Vasiljeviču, najdraži moj!

MRTVO TELO: Ostavite me svi na miru!... (U trpezariji se pojavi Zojka)

ROBER: Zoja Denisovna, primite moje najdublje izvinjenje, a takođe i u ime Ivana Vasiljeviča. ZOJA: To su sve sitnice, dešava se to.

AMETISTOV: Pređite u akciju, uzmite ga da igrate s njim. (Marija Nikiforovna odvlači ka vratima Mrtvo telo koje rida, za njima ide Ametistov)

ROBER: Zoja Denisovna, vaša večerinka je odista predivna! Da, uzgred budi rečeno, da ne zaboravim... koliko sam vam dužan?

ZOJA: Mi priređujemo te večeri onako, korporativno... dve stotine rubalja.

ROBER: Razumem... platiću i za Ivana Vasiljeviča. Znači, dve stotine i dve stotine...

ZOJA: Četiri stotine...

ROBER: Razumem... (Daje novac) Mersi. Zoja Denisovna, jednu igru.

ZOJA: Ah ne, ja ne igram.

ROBER: Ah, Zoja Denisovna, a zašto? (Ode. Heruvim se odjednom pomerio, bacio pogled prema predsoblju. Tamo se pomoli Manjuška, daje nekakav znak. Zoja klima glavom. Tog istog časa iz vrata se pomoli Ala Vladimovna. U kaputu je i sa velom)

ZOJA (šapatom) Dobar dan, Aločka! (Manjuški) Odvedi Alu Vladimovnu u svoju sobu, obuci je. (Manjuška ode sa Alom kroz spavaću sobu. Heruvim nestane potpuno nečujno. Portupeja pomiče zaštor i pojavi se)

ZOJA (trgne se, ustukne jedan korak) Šta to treba da znači, Portupeja? Kako ste dospeli ovamo?

PORTUPEJA (šapatom) Kroz sporedni ulaz. Imam ključeve od svih stanova. Eh, Zoja Denisovna! Eh, i to mi je radionica! Sve je sad jasno!

ZOJA (daje novac Portupeji) Gubite se, ćutite! Kad se razidu, dođite ponovo!

PORTUPEJA: Zoja Denisovna, opreznije!...

ZOJA: Odlazite! (Portupeja odlazi kroz spavaću sobu. Zoja za njim. Čuje se tih fokstrot s druge strane vrata. Iz vrata izlazi Gusan. Namrgođen)

GUSAN: Gusane, ti si pijan!... Koliko si pijan, ti, komercijalni direktore teškotopljivih metala, to nije u stanju da izrazi čak ni tvoj jezik!... Ti jedini znaš zašto si pijan... ali to nikom nećeš reći, jer si ponosit!... Oko tebe se vrte žene i vesele direktora, ali ti nisi veseo... Duša ti je mračna... (Lutki) Ah, lutko! (Zoja se nečujno pojavi u spavaćoj sobi) Samo ću tebi, ćutljiva lutko, poveriti svoju tajnu: ja sam...

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

ZOJA: Zaljubljen!

GUSAN: A, Zojka! Prislušivala si me? E, pa šta... Zojka! Zmija mi se obavila oko srca... Ah, Zojka, osećam da je ona gadura... ali me je pobedila!

ZOJA: Zar se vredi mučiti, dragi moj Gusane? Naći ćeš drugu.

GUSAN: Ah, ne, nikad! Ali, svejedno, Zoja, pokaži mi bilo koga, da bar privremeno zaboravim na nju i izbacim je iz svog srca... Zoja, ona me ne voli!

ZOJA: O, moj Gusane, moj stari prijatelju, sačekaj samo nekoliko trenutaka i ugledaćeš ženu, takvu ženu da ćeš zaboraviti sve na ovome svetu! I ona će biti tvoja, jer koja žena može da ti se suprotstavi, Gusane?

GUSAN: Hvala ti, Zojka, na dobrim rečima! (Iz vrata izlaze Oboljanjinov i Ametistov, obojica u frakovima) Želim da te nagradim. Koliko sam ti dužan?

ZOJA: Gusane, od tebe neću ništa da primim.

GUSAN: Ti nećeš da uzmeš, a ja želim da ti dam. Uzmi pet stotina rubalja!

ZOJA: Mersi.

GUSAN (Ametistovu) Aa! Administrator! Ti si načinio ovaj raj u kome se odmorila izmučena duša! Uzmi ovo!

AMETISTOV: Danke zer.

GUSAN (Oboljanjinovu) Grofe! Predivno ste odista svirali klavir! Molim vas! (Pružajući mu novac)

OBOLJANJINOV: Mersi. Kad se situacija promeni, poslaću vam moje sekundante.

GUSAN: Daću! I njima ću dati!

AMETISTOV: Bravo! Borise Semjonoviču! Borise Semjonoviču, pažnja! Promena dekora! Sad će se prikazivati nova toaleta! Svetlost! (Isključujući svetlost. Nekoliko trenutaka je ceo stan u potpunom mraku, a posle toga sijalice počinju da se ispunjavaju slabom svetlošću. U salonu sede: Zoja, Gusan, Rober, Mrtvo telo, Marija Nikiforovna, Lizanjka i madam Ivanova. Oboljanjinov za klavirom. Kraj zavese, kojom je prekrivena niša, pojavi se Ametistov)

AMETISTOV: Pažnja! Ljubičasta toaleta! Prikazana u Parizu! Cena šest hiljada franaka! Atelje! (Oboljanjinov počinje da svira valcer. Ala na podijumu počne da se kreće uz zvuke muzike)

SVI: Bravo!

GUSAN: Šta je to?

ALA: Ah, to ste vi? Kako ste vi dospeli ovamo?

GUSAN: Kako vam se ovo dopada? Ona pita mene kako sam ja ovamo dospeo? A, u samoj stvari, ja bih trebalo nju da upitam kako je ona ovamo dospela?

ALA: Stupila sam kao manekenka.

GUSAN: Manekenka! Žena koju volim! Žena kojom hoću da se oženim, da napustim ženu i dvoje dece, počinje da radi kao manekenka. Znaš li ti, nesrećnice, gde si počela da radiš?

ALA: U ateljeu.

GUSAN: Pa da, piše se atelje, a izgovara - kuća veselja!

ROBER: Šta je bilo, šta je bilo?

GUSAN: Jeste li videli, dragi drugovi, takav atelje, u kome se modeli prikazuju noću, uz zvuke muzike?

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

MRTVO TELO: Pravilno!... Zašto muzika? Budite dobri.

AMETISTOV: Pardon, pardon...

ZOJA: Aha, sad je sve jasno! (Imitira Alu) "Ja nikoga nemam, Zoja Denisovna, od kako mi je umro muž..." Ah vi, prevrtljivice, prevrtljivice obična! Pa ja sam vas pitala, upozoravala vas! Hvala vam, Aločka, za skandal!

GUSAN: Zoja Denisovna, vi ste mi kao manekenku prikazali moju nevestu.

ALA: Ja vam nisam nevesta!

GUSAN: Ona je moja ljubavnica, među nama budi rečeno!

MRTVO TELO: Hvala neka je bogu, razveselili smo se!...

OBOLJANJINOV: Molim vas da ne vređate ženu!

GUSAN: Pijanisto, okani me se!

ZOJA: Gospodo, posredi je samo mali nesporazum, koji će se odmah srediti.

Molim vas, gospodo, izvolite u salu... Budite tako dobri, izvolite, Ametistove!

AMETISTOV: Pardon, pardon, izvolite gospodo, molim vas! Zajednički grandiozni fokstrot. A sada malo intimno objašnjenje... Takvi događaji nisu retki u visokom društvu... Ivane Vasiljeviču! Lizo, preduzmite potrebne mere! (Žene odvlače muškarce iza vrata, sa njima odlaze Ametistov i Oboljanjinov. Zoja ostaje u niši i sluša razgovor)

GUSAN: Ti si u ateljeu?

ALA: A kako ste vi dospeli u ovaj atelje?

GUSAN: Ja? Pa ja sam muškarac! Imam iantalone! A ne haljinu, rasečenu du pupka! Dolazim ovamo, zato što si mi ti isisala svu krv! A zašto ti dolaziš?

ALA: A ja dolazim zbog novca.

GUSAN: Šta će ti novac?

ALA: Želim da odem u inostranstvo.

GUSAN: Za to neću dati. Ponovo to proklsto inostranstvo!

ALA: Ovde sam htela da zaradim.

GUSAN: Imala si u Moskvi sve, i od ptice mleko! Sedam puta sam te proasio! U inostranstvo... Kako da ne, u inostranstvu te svi čekaju, čak se i sam predsednik u Parizu uznemirio što Ala Vadimovna ne dolazi!

ALA: Da, uznemirio se, ali ne predsednik, nego moj verenik!

GUSAN: Ko? Verenik? Verenik? Dakle, znaš, ako imaš verenika, ti si... ti si... đubre!

ALA: Ne vređajte me. Ja jesam to sakrila, tačno je. Ali nisam mogla ni pretpostaviti da ćete vi da se zaljubite u mene! Htela sam da vam uzmem novac za inostranstvo, da kidnem!...

GUSAN: Uzmi ga, samo ostani!

ALA: Ne, ni po koju cenu!

GUSAN: Aa, sad!... Kada si s mojim prstenjem, ni po koju cenu!... Pogledaj samo svoje prste!

ALA (skida prstenje, baca ga na pod) Evo vam! Evo!

GUSAN: Do vruga i prstenje! Odgovaraj, hoćeš li se udati za mene ili nećeš?

ALA: Ne, neću!

GUSAN: Brojim do tri. Jedan! Dva!... Brojim do deset!

ALA: Pustite to, Borise Semjonoviču, ne brojte. Neću da se udam za vas. Ja vas ne volim.

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

GUSAN: Rasmusnice!

ALA: Kako se samo usuđ...

ZOJA (u niši) Uh, budalo jedna!

AMETISTOV (iznenada se pojavi) Pardon, pardon, Borise Semjonoviču!

GUSAN: Gub' se!

AMETISTOV: Pardon, pardon, Borise Semjonoviču!... Ala Vadimovna, izvolite, trebalo bi da se odmorite... smirite se...

ALA (pođe) Zoja Denisovna, vrlo mi je žao što sam bila uzročnik skandala. Toaletu ću vam vratiti.

ZOJA: Poklanjam vam je za glupost vašu, idiotkinjo!

GUSAN: Stoj! Kuda ćeš? U inostranstvo?

ALA: Crći ću, ali ću pobeći! (Ametistov prebaci preko ramena Ali ogrtač i ona nestane)

GUSAN: Neću ti dati da to učiniš.

ZOJA: Smiri ga malo.

AMETISTOV: Dobro, dobro, smiriću ga već. Idi gostima... (Zoja ode, zatvori vrata za sobom)

GUSAN (u prostor) Prodavaćeš stvari na Smolenskoj pijaci, dospećeš u bolnicu! I videću kako ćeš u svojoj ljubičastoj haljini... (Iznemogao, pada na tepih)

AMETISTOV: Borise Semjonoviču, tepih je prljav!... Sve će se srediti! Zar je ona jedina na svetu? Pljunite na sve to! Ona čak nije ni lepa, antr nu sua, tako, nešto ordiner.

GUSAN: Idi, ja patim...

AMETISTOV: Odlično! Tugovaćete malo. Evo vam likera i cigarete. (Nestane. Iza pozornice fokstrot)

GUSAN (tuguje) Gusan tuguje... Zašto tuguješ, jadniče? Zbog toga što je pretrpeo nepopravljivu dramu... Ah, bedan li sam! Sve sam postigao, što je samo moglo da se postigne, a, eto, otrovna ljubav me ubi i sad ležim na ćilimu. I gde to? U javnoj kući!... Ala! Vрати se! (Glasno) Ala! Vрати se!

AMETISTOV (pojavi se) Tiše, Borise Semjonoviču, dole proletarijat sve čuje... (Nestane, zatvorivši vrata za sobom. Heruvim se pojavi nečujno i prilazi Gusanu)

GUSAN: Idi, tužan sam...

HERUVIM: Zasto tuguješ malamala?

GUSAN: Ne mogu da vidim ni jedno ljudsko lice, samo si mi ti simpatičan...

Heruvim, kineski čovek... Tuga me muči i zato sam na ćilimu...

HERUVIM: Tuga... I ja sam tuzan...

GUSAN: Ah, Kinezu! Zašto bi ti bio tužan? Sve je pred tobom...

HERUVIM: Madam te plevaila jeste? Sve madame su jako nedoble malamala...

Ali sta! Dugu madamu uzmes... Mnogo madama u Moskva...

GUSAN: Ne mogu da nađem drugu madamu!

HERUVIM: Ti novac nemas imati?

GUSAN: Ah, dragi moj Kinezu! Zar bi se moglo desiti da ja ne mogu da dođem do novca? Ali jedno ne može da smisli moja glava, a to je kako da novac pretvori u ljubav! Gledaj! (Izbacuje iz džepova debele svežnjeve velikih novčanica) Izjutra sam dobio pet hiljada! A uveče udarac, koji me je oborio s

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

nogu! I, evo, ležim sad na velikom putu, i neka pobeđenog Gusana svako pljuje, kao što ja pljujem novac!

HERUVIM: Plujes novac? Smesno! Ti novac jeste imati, madama nemati!... Ja madama imati, a novac gde? Daj da milujem cervonce...

GUSAN: Miluj ih...

HERUVIM: Ah, cervonci, cervonci dlagi moji... (Iznenada udari pod lopaticu kamom Gusana. Gusan se smiri bez i jednog zvuka) Cervonci... i topao Sangai! (Trpa červonce, skida s Gusana lanac sa satom, prstenje sa prstiju, briše nož o kaput Gusanov, diže Gusana, stavlja ga u fotelju, smanjuje svetlost, govori šapatom) Manuska!

MANJUŠKA (pomoli se) Šta hoćeš?

HERUVIM: Psst... Sada odmas Sangai bezimo... Stanica...

MANJUŠKA: Šta si to, sotonu, počinio?

HERUVIM: Ja Gusana pleklala...

MANJUŠKA: Ah... Đavole!... Đavole!...

HERUVIM: Pozuli, jel ću i tebe da kolem! Odmas bude mokla nesleca!...

MANJUŠKA: Gospode! Gospode! (Nestaje zajedno sa Heruvimom)

AMETISTOV (ulazi tiho) Borise Semjonoviču, došao sam samo na trenutak, da vidim... Kako se osećate? Eh, kako ste se iznervirali! Ruka vam je ledena... (Zagleda se malo bolje) Šta? Kučkin mačak! Bandit! Ukantan je! Pa to, građani moji dragi, u programu nije bilo! Kako i šta sada da se radi, a? Propao sam! Gotovo je! Heruvim! Da... razume se, opljačkao i odmah kidnuo... A! A ja sam običan idiot! Eto ti i Nice! Eto ti i inostranstva! (Pauza. Mahinalno) Veče je bilo, zvezde su sjale... A zašto ja ovde sedim! Kidaj! (Skida brzo frak, kravatu, uleće u Zojkinu spavaću sobu, otvara pisaći sto, uzima odatle nekakve papire i novac, trpa u džep, izvlači ispod postelje stari kofer i iz njega - mundir, oblači ga, na glavu stavlja kačket) Verni družo moj, koferu, ponovo smo zajedno. Objasnite mi drugovi, kuda da krenem? Ah, zvezdo moja neutešna!... Ah, sudbo moja! Zbogom Zojka, izvini! Drugačije nisam mogao da postupim! Zbogom Zojkin stane! (Nestane s koferom. Pauza. Vrata koja vode u spavaću sobu tiho se otvaraju i ulaze Prvi i Drugi neznanac, a za njima još dva neznanca)

ZOJA (pojavi se u trpezariji) Borise Semjonoviču, da li ste sami? A gde je Ametistov? (Zagledavši se malo bolje) O, bože moj, bože! Pa mi smo propali! O, bože! (Tiho prema vratima) Pavele Fjodoroviču! (Oboljanjinov ulazi)

ZOJA: Pavlik, desila se nesreća! Pogledajte samo! (Pokazuje Gusana)

OBOLJANJINOV (zagledavši se) Šta je to bilo?

ZOJA: Nesreća, Pavlik! To je sve Kinez! On sa Ametistovom! Pavlik, bežati! Ovog istog časa! Ovog časa pobeći!

OBOLJANJINOV: Kako to pobeći?

ZOJA: Pavlik, osvestite se, shvatite da se u stanu desilo ubistvo! Ma šta mi je sada... Ah, novac je u spavaćoj sobi! Pobeći!

PRVI NEZNANAC (izlazeći) Mirno građanko, ne mo žete da bežite!

ZOJA: A ko ste vi?

PRVI NEZNANAC: Mirno, građanko, mi smo sa mandatima.

OBOLJANJINOV: Zojka, šta se to dešava u stanu?

Mihail Bulgakov - Zojkin stan

ZOJA: Ah, shvatam! Pavlik, to je kraj! Budite muškarac. Imajte na umu, mi nismo krivi!

DRUGI NEZNANAC: Ko to tamo igra?

ZOJA: Moji gosti. Zapamtite, mi nemamo nikakve veze sa ubistvom. To su Kinez i Ametistov.

PRVI NEZNANAC: Mirno, građanko. (Ide ka vratima, otvara ih) Vaše isprave, građani! (Pomrčina. Lagano se scena osvetljava. Prvi neznanac sedi za stolom, Drugi neznanac pregleda sobu, Treći neznanac stoji kraj vrata, puši. Iza vrata, koja vode u spavaću sobu, lagano se pojavljuje Portupeja, ulazi u trpezariju, začuđen je)

PRVI NEZNANAC: Šta želite, građanine?

PORTUPEJA: Odista čudnovato. Ja sam taj koji bi mogao da upita: Šta radite ovde, u ovom stanu? Ja sam predsednik kućnog saveta.

PRVI NEZNANAC: A, drago mi je.

PORTUPEJA: Potrebna mi je Zoja Denisovna.

DRUGI NEZNANAC: Odmah. (Odlazi, vraća se sa Zojom i Oboljanjinovom.

Oboje su bleđi, ćutljivi. Zoja drži pod ruku Oboljanjinova. Portupeja je zapanjen)

DRUGI NEZNANAC: No, šta si to hteo da kažeš Zoji Denisovnoj?

PORTUPEJA (osetivši da nešto nije u redu) A ko ste vi?

PRVI NEZNANAC: Jesi li poznavao Gusana?

PORTUPEJA: Kako da ne, oni kod nas u kući stanuju.

DRUGI NEZNANAC: Živeli su.

PORTUPEJA (zadrhtavši) Drugovi, odavno sam ja zapažao da je ovaj stan sumnjiv... Sutra sam hteo da podnesem prijavu...

ZOJA: Gade! Ja sam mu plaćala! On i sada ima moje červonce u cepu!

PORTUPEJA (pokušava da proguta novčanicu)

DRUGI NEZNANAC (oduzimajući mu novčanicu) Da nisi možda malo onako? Novac ždereš?

PRVI NEZNANAC: Pod tvojim nosom Gusana kolju, a ti novčanice mezeš!

PORTUPEJA (pada na kolena) Drugovi! Ja sam čovek nedovoljno svestan!... (Sa patosom) Drugovi, uzimajući u obzir moju neprosvećenost i neznanje, što je nasleđe carskog režima, treba presudu smatrati za uslovnu!... Šta govorim ne znam ni sam...

PRVI NEZNANAC: No, dobro, diži se. (Zoji) Oblačite kaput, madam, vreme je da se krene. (Portupeja rida)

PRVI NEZNANAC: Ne cmizdri, zajedno ćemo krenuti.

ZOJA (pokazuje na Oboljanjinova) Imajte na umu da mi je muž bolestan!

Obratite pažnju na njega...

PRVI NEZNANAC: Njega će u bolnicu smestiti...

ZOJA: Zbogom, zbogom moj stane!...

OBOLJANJINOV: U glavi mi se sve muti... Smoking... krv... (Drugom neznancu) Izvinite, molim vas, hteo sam nešto da vas upitam, zašto ste u smokinzima?

DRUGI NEZNANAC: Hteli smo kod vas kao gosti da dođemo.

OBOLJANJINOV: Izvinite, molim vas, ali uz smoking nn u kom slučaju ne idu žute cipele.

Mihail Bulgakov - Zojkin stan
DRUGI NEZNANAC (Prvom neznancu) Jesam li ti govorio?!

(Zavesa)